

KEHITÄ RÖNTGENKATSE JA MUITA AJOTAITOJA

Kohti parempaa liikenneturvallisuutta.

Mitä tarjoaa nuorille tarkoitettu Trial-projekti ison veden veden takaa?

Kaukana tulvavesien koettelemassa Australiassa on kehitetty nuorille kuljettajille arkoitettu Trial-koulutus-ohjelma, jossa keskitytään riskikäyttäytymisen vähentämiseen.

Noin 8 miljoonaa euroa maksavasta kahdessa osavaltiossa toteutettavasta ohjelmasta kustantaa kolmasosan Australian valtio.

Myös autoteollisuus, vakuutusyhtiöt ja autojärjestöt ovat mukana projektissa.

Trial alkaa jo ennen ajokortin saamista ja valmentaa nuorta kuljettajaa tulevaan. Tärkeää

on tietenkin liikennesääntöjen tunteminen ja noudattaminen.

Mutta ohjelma korostaa myös

mm. seuraavia asioita:

- ajattele kuten ajaja
- tunteet ja ajaminen
- kehitä röntgenkatse
- aja autoa katseella
- arvioi nopeuksia
- arvioi törmäyksen välttämiseen tarvittava tila
- arvioi etäisyyksiä
- seuraa mitä takana tapahtuu
- huolehdi siitä että näyt

Trial jatkuu ajo-oppilaan eli *L-kortin* aikana, jolloin ohjelma tukee oppilasta ja hänen ohjaajaansaakin.

Silloin opetetaan mm. pysäköintitaitoja ja pelkojen hallintaa. Jonkin ajan kuluttua panostetaan lisää hyvien tapojen muodostamiseen ja aletaan pyrkiä seuraavaa eli *P-korttia* kohtia mm. käsittelemällä erilaisia tilanteita ja taktiikoita. Vielä ennen kuin nuori saa *P-kortin*, lisätään todellisia ajokokemuksia asteittain.

Kun nuori on saanut *P-kortin*, keskitytään mm. näihin osaamisalueisiin:

- turvallinen yksin ajaminen
- kyky selviytyä matkasta, päästä perille
- autoilijan taitojen kokonaisvaltainen hallinta
- auton kunto
- riskien hallinta

Kokeiluohjelman onnistumiseen tarvitaan oppilaan, hänen vanhempiansa ja vapaaehtoisen, tehtävään koulutetun ohjaajan yhteistyötä. Tarvitaan tyyneyttä, positiivisuutta, varmuutta ja luottamusta. Silti erimielisyyksiä saattaa esiintyä, varsinkin nuoren ja vanhempien välillä. Mahdolliset jännitteet tulee käsitellä asiallisesti, niin etteivät ne tule autoon sisälle.

Ajokortti Australiassa

Ajamaan pääsee jo 16-vuotias Ajokortti saadaan kolmessa vaiheessa.

L Ensimmäinen ajokortti. Oppilaan lätkä auton etu- ja takaosassa.

P Ajokokelaan kortti. Punainen lätkä auton etu- ja takaosassa.

P Ajokokelaan kortti. Vihreä lätkä auton etu- ja takaosassa.

Australiassa on noin neljä kertaa enemmän asukkaita kuin Suomessa. Liikenneturvallisuus on samalla tasolla kuin meillä. Merkittävä ero Australian ja Suomen välillä lienee henkilöautokortin saamisessa. Australialainen korttijärjestelmä poikkeaa melko perusteellisesti meikäläisestä. Aussi saa opetella ajamaan ensin jonkun ajokortillisen istuessa vieressä ja myöhemmin yksin. Järjestelmää pyritään nyt kehittämään.

Tieteellinen kokeiluohjelma käynnistyy loppuvuodesta 2011 ja saa varmaankin osakseen kansainvälistä mielenkiintoa, sillä se on ainutlaatuinen. Järjestäjien mukaan vastaavaa ei ole toteutettu missään.

Kokeiluohjelma tähtää nuorten onnettomuuksien vähentämiseen monin tavoin, mm. kehittämällä nuorten kykyä tunnistaa riskitekijät ja kehittämällä heidän päätöksen-tekotapojaan.

Kokeiluun osallistuu toisessa osavaltiossa 6600 kokeilukortin (*P*) saanutta nuorta kuljettajaa ja toisessa osavaltiossa 1000 vastaavan ajokortin saanutta nuorta. Osallistuminen on vapaaehtoista ja ilmaista nuorille, heidän vanhemmilleen sekä ohjaajille.

Trial-projekti on laaja-alainen tutkimus, jossa tuloksia verrataan kontrolliryhmän tuloksiin. Tutkimuksen päätyttyä arvioidaan ohjelman toteutus ja tulokset. Sen jälkeen on johtopäätösten aika.

Ajokortti Suomessa

Autoliikenteen kuljettajatutkinto on suoritettu Suomessa 2-vaiheisena jo 1990-luvun alusta alkaen.

Henkilöauton kuljettamiseen oikeuttavan B-ajokortin voi saada 18-vuotiaana.

- Ensimmäisen auton ajokorttilupa annetaan kahdeksi vuodeksi.
- Em. kortin antaa kuljettajatutkinnon vastaanottaja, kun tutkinto on hyväksyttävästi suoritettu.
- Väliaikaisen kortin haltijan pitää osallistua säädettyyn jatko-opetukseen kahden vuoden kuluessa väliaikaisen kortin saamisesta.
- Kun väliaikaisen kortin haltija on osallistunut hyväksyttävästi jatko-opetukseen, hän voi saada varsinaisen ajokortin.
- Varsinainen ajokortti haetaan poliisilta. Sen voi saada aikaisintaan 18 kuukauden kuluttua väliaikaisen kortin saamisesta.

Eduskunta hyväksyy lähiaikoina lain, jossa määritellään **uudet ajokorttisisäädökset**. Vastoin hallituksen esitystä ajokorttitutkintojen kahden vuoden väli aika kuitenkin säilyy.

Suomessa ajokorttikoulutuksen kakkosvaiheen ajosuoritukset tehdään harjoitteluradalla. Osa autokoulunopettajista on sitä mieltä, että tuon vaiheen – joka valitettava usein tahtoo oppilaita unohtua tai jäädä viime tintaan – tulisi kuulua opetusohjelmaan nykyistä aikaisemmin.

Niin meillä kuin muuallakin liikenneturvallisuutta voidaan parantaa vain oikean, käytäntöön soveltuvan tiedon ja tarkoituksenmukaisen harjoittelun avulla.

Matti Koivurova
Turvallisuusinsinööri